Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3390/2020
21.01.2021. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Александар Јасика, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД са седиштем у Београду и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1077/20 од 13.08.2020. године, у седници одржаној 21.01.2021. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1077/20 од 13.08.2020. године, тако што се **ОДБИЈАЈУ**, као неосноване жалбе тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 2790/18 од 20.11.2019. године у првом, другом и петом ставу изреке.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужиоцима солидарно на име трошкова ревизијског поступка исплате износ од 224.383,50 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2790/18 од 20.11.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев, па су обавезани тужени да тужиоцу АА, на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од маја 2015. године до августа 2015. године, солидарно исплате износе утврђене изреком са законском затезном каматом од доспелости сваког износа па до исплате; да истом тужиоцу, на име накнаде штете за регрес за коришћење годишњег одмора за период од маја 2015. године па до августа 2015. године, солидарно исплате износе утврђене изреком са законском затезном каматом на сваки појединачно утврђени месечни износ од доспелости па до исплате; обавезан је тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд да тужиоцу АА, на име накнаде штете за топли оброк за период од септембра 2015. године до фебруара 2018. године, исплати појединачно утврђене месечне износе у изреци са законском затезном каматом од доспелости, као и да тужиоцу на име накнаде штете за регрес за коришћење годишњег одмора за исти период исплати накнаду за трошкове регреса за коришћење годишњег одмора у појединачним износима утврђеним изреком са законском затезном каматом од доспелости. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца ББ па су обавезани тужени да

тужиоцу солидарно исплате, на име накнаде штете за топли оброк за период од маја 2015. године па до августа 2015. године, појединачно утврђене месечне износе изреком са законском затезном каматом од доспелости; да истом тужиоцу, на име накнаде штете за регрес за коришћење годишњег одмора за период од маја 2015. године па до августа 2015. године, солидарно исплате појединачно утврђене месечне износе за законском затезном каматом од доспелости; тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд је обавезан да тужиоцу ББ, на име накнаде штете за топли оброк за период од септембра 2015. године до фебруара 2018. године, исплати појединачно утврђене месечне износе у изреци са законском затезном каматом од доспелости, као и да му за исти период на име накнаде штете за регрес за коришћење годишњег одмора исплати износе утврђене изреком са законском затезном каматом од доспелости. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавежу тужени да тужиоцу АА на име накнаде штете за топли оброк за месец април 2015. године исплате износ од 11.401,25 динара са законском затезном каматом од 16.05.2015. године и на име накнаде штете за регрес за коришћење годишњег одмора за месец април 2015. године износ од 4.164,17 динара са законском затезном каматом од 16.05.2015. године. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавежу тужени да тужиоцу ББ на име накнаде штете за топли оброк за месец април 2015. године исплате 2.072,95 динара са законском затезном каматом од 16.05.2015. године и на име накнаде штете з а регрес за коришћење годишњег одмора за месец април 2015. године износ од 4.164,17 динара са законском затезном каматом од 16.05.2015. године. Ставом петим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу АА солидарно наканде трошкове поступка у укупном износу од 139.545,50 динара и да тужиоцу ББ солидарно накнаде трошкове поступка у укупном износу од 139.351,50 динара, све са законском затезном каматом од извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1077/20 од 13.08.2020. године, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца АА да се обавежу тужени да тужиоцу, на име накнаде штете за топли оброк и регрес за коришћење годишњег одмора за период од маја 2015. године до августа 2015. године, солидарно исплате новчане износе са припадајућом каматом, као и да се обавеже тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД да тужиоцу на име накнаде штете за топли оброк и регрес за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2015. године до фебруара 2018. године исплати новчане износе са припадајућом каматом, као неоснован (став 1.). Преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца ББ да се обавежу тужени да тужиоцу, на име накнаде штете за топли оброк и регрес за коришћење годишњег одмора за период од маја 2015. године до августа 2015. године, солидарно исплате утврђене новчане износе са припадајућом каматом, као и да се обавеже тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД да тужиоцу на име накнаде штете за топли оброк и регрес за коришћење годишњег одмора за период од септембра 2015. године до фебруара 2018. године исплати новчане износе са припадајућом каматом, као неоснован (став 2. изреке). Преиначено је решење садржано у ставу петом изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев тужиоца АА да му тужени солидарно накнаде трошкове поступка у укупном износу од 139.545,50 динара и да тужиоцу ББ солидарно накнаде трошкове парничног поступка у укупном износу од 139.351,50 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде па до исплате, као и захтев тужених за накнаду трошкова пред другостепеним судом (став 3. изреке). Одбачена је жалба туженог „Железнице Србије“ АД изјављена против одлуке садржане

у делу става првог и другог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 2790/18 од 20.11.2019. године донете у односу на туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД (став 4.). Одбачена је као недозвољена жалба туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД изјављена против одлуке садржане у ставу трећем и четвртом изреке првостепене пресуде (став 5. изреке). Обавезани су тужиоци да туженом „Инфраструктура железнице Србије“ АД накнаде трошкове поступка по жалби у износу до 39.494,00 динара (став 6. изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су запослени код туженог „Инфраструктура железнице Србије“ АД од 01.09.2015. године по анексима уговора о раду од 28.08.2015. године, који су закључили са овим туженим, као правним следбеником туженог „Железнице Србије“ АД Београд. Тужени „Инфраструктура железнице Србије“ АД је као послодавац следбеник преузео Колективни уговор послодавца претходника - туженог „Железнице Србије“ АД. У спорном периоду, тужени послодавци запосленима нису исплаћивали накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у линеарном износу, нити су у обрачун зараде посебно исказивали износе исплаћене запосленима по наведеном основу. Досуђени износи у првостепеној пресуди представљају месечне износе накнаде за исхрану у току рада у висини од 25% месечне нето зараде по запосленом у привреди Републике Србије, према последњем објављеном податку републичког органа за статистику, као и регреса за коришћење годишњег одмора у висини просечне месечне нето зараде по запосленом у привреди Републике Србије, према последњем објављеном податку републичког органа за статистику. Висину тражених трошкова, првостепени суд је утврдио оценом налаза вештака економско – финансијске струке, а исти су обрачунати у складу са Колективним уговором из 1995. године са изменама из 2000. године.

Другостепени суд је одлучујући о жалби туженог, преиначио првостепену пресуду и одбио захтев тужилаца за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, применом члана 104. став 1, члана 105, члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду и Колективног уговора послодавца претходника из 2015. године, са образложењем да је тужени у складу са општим актом тужиоцима кроз вредност радног часа за обрачун зараде обрачунао и исплаћивао и накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, а да пропуст послодавца да у обрачуну зараде искаже податке по овим основама не води закључку да износи по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора тужиоцима нису исплаћени, као и да је такво правно схватање заузео Уставни суд у својој одлуци Уж 2779/09 од 08.09.2011. године, донетој по уставној жалби другог лица у сличној чињеничној и правној ситуацији.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужилаца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Чланом 104. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр.24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а чланом 105. став 3. истог закона прописано је да се под зарадом у смислу става 1. овог члана сматрају сва примања из радног односа осим примања из члана 14, члана 42. став 3. тачка 4) и 5), члана 118. тачка 1-4), члана 119, члана 120. тачка 1) и члана 158. овог закона. Чланом 118. став 1. тачка 5) и 6) Закона о раду прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, и то: за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Чланом 121. став 1. Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун.

Колективним уговором за „Железнице Србије“ АД („Службени гласник РС“, бр.4/15) прописано је да одредбе које се односе на обрачун и исплату зараде, накнаду зараде и осталих примања запослених се примењује од 01.02.2015. године. Чланом 57. став 1. наведеног КУ прописано је да се вредност једног радног часа за обрачун и исплату зараде утврђује у складу са законом и другим актом, док је ставом 3. истог члана прописано да је у вредности једног радног часа из става 1. овог члана укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час.

Законом о раду, запосленима је дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, а послодавцима је остављена могућност да својим општим актом или уговором утврде висину тих накнада и да их прикажу у обрачунској листи запосленог. Тужени у току поступка нису доставили суду општи акт о висини ових накнада, као ни судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се може закључити да исти није ни донет, па у погледу права на накнаду ових трошкова постоји правна празнина, јер супротно Закону о раду, нису била регулисана актом послодавца. Осим тога, висина трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора морају бити одређени линеарно, за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без озбира на стручну спрему, звање и радно место, како то правилно цени првостепени суд.

Стога се не може прихватити, као правилан закључак другостепеног суда да су тужиоцима накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора исплаћени кроз цену радног часа, с обзиром да тужени нису могли да се изјасне о њиховој висини, нити су износ накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора исказали у платној листи тужилаца, како је то прописано чланом 105. став 1. у вези са чланом 121. став 1. Закона о раду.

С обзиром да Колективним уговором за „Железнице Србије“ АД из 2015. године није регулисана висина ових накнада, тужиоци могу да потражују накнаду у нето износу према параметрима из ранијег Колективног уговора. Тужиоци су захтеве за накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора тражили у висини утврђеној на основу налаза и мишљења судског вештака, применом

ранијег Колективног уговора који се примењује законском и судском аналогијим, као за тужиоце повољније решење, а у циљу заштите њихових права из Закона о раду, због чега је овако постављени захтев тужилаца основан.

Како су тужени у обавези да тужицима накнаде трошкове за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, Врховни касациони суд је преиначио другостепену пресуду, тако што је одбио, као неосноване жалбе тужених и потврдио првостепену пресуду у делу у којем је усвојен захтев тужилаца, применом члана 416. став 1. ЗПП.

Полазећи од успеха у поступку по ревизији, тужени је обавезан да тужиоцима накнади трошкове ревизијског поступка у износу 224.383,50 динара, и то за састав ревизије од стране адвоката износ од 27.000,00 динара са увећањем 50% за заступање две странке, на име судске таксе на ревизију износ од по 39.449,05 динара и на име судске таксе на одлуку по ревизији износ од по 59.242,71 динара, сагласно одредбама члана 153., 154. и 163. ЗПП, Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“, број 121/12...99/20) и Таксене тарифе из Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, број 28/94...95/18).

Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић